

11.12.2024

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta

Lausunto valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä koskien vuoden 2025 talousarvioesitystä

Lausuntonaan valtiovarainvaliokunnan I-käsittelyssä valmistuneesta, valtion vuoden 2025 talousarvioesitystä koskevasta mietinnöstä valtiovarainministeriö esittää seuraavaa.

Talouden ja julkisen talouden näkymät

Hallituksen talousarvioesitys perustuu valtiovarainministeriön syyskuussa julkaisemaan Taloudelliseen katsaukseen, jossa bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 0,2 prosenttia vuonna 2024 ja kasvavan 1,7 prosenttia vuonna 2025. Tuoreimman tiedon perusteella työllisyys ja kotimainen kysyntä on ovat kehittyneet ennakoitua heikommin, mutta kokonaisuutena BKT:n kehitys on vastannut varsin hyvin ennustetta.

Syyskuun Taloudellisessa katsauksessa julkisyhteisöjen alijäämäksi ennustetaan 3,7 prosenttia vuonna 2025, josta se pienenee 3,2 prosenttiin vuonna 2025. Julkisyhteisöjen velka suhteessa BKT:hen nousee vuonna 2024 yli 80 prosentin ja vuonna 2025 noin 84 prosenttiin.

Valtiovarainministeriön uusi kokonaistaloudellinen ennuste julkaistaan 19. joulukuuta.

Arvio valtion nettolainanoton tarpeesta vuonna 2024

Valtiokonttori toteuttaa vuonna 2024 valtion maksuvalmiuden turvaamiseksi nimellistä nettolainanottoa lähes 12,6 mrd. euroa. Vuoden 2024 kolmannessa lisätalousarviossa arvioitu, budjetoidun mukainen nimellisarvoinen

nettolainanoton tarve on 12,0 mrd. euroa¹. Toteutuva nettolainanotto ylittää näin ollen talousarvioon (ml. kolmas lisätalousarvio) kirjatun nettolainanoton määrän noin 0,6 mrd. eurolla. Eroa selittävät muun muassa se, että Rahoitusvakausrahaston sijoituspolitiikan muutos on siirtänyt rahastojen käteisvaroja pois valtion kassasta, sekä muu tarve kasvattaa kassavaroja alkuvuoden tarpeisiin varautumiseksi. Myös velanhallinnasta aiheutuvien emissiotappioiden arvioidaan olevan noin 0,3 mrd. euroa suurempia talousarviossa ennakoituun nähden.

Vuoden 2024 velanoton tarkentuminen vaikuttaa myös siihen, mikä arvioidaan olevan valtion velan taso vuoden 2025 lopussa. Valtiovarainministeriön 19. joulukuuta julkaistavassa uudessa kokonaistaloudellisessa ennusteessa huomioidaan muiden ennusteeseen vaikuttavien tekijöiden lisäksi tarkentuneet vuoden 2024 velkatiedot.

Huomiot yleisperusteluista

Valtiovarainministeriö yhtyy valiokunnan huoleen talouskehitykseen liittyvistä epävarmuuksista sekä arvioon siitä, että epävarmuuden keskellä julkisen talouden tasapainottaminen ja talouskasvua vauhdittavat toimet ovat aiempaakin tärkeämpiä. Tässä yhteydessä valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että hallitus on sitoutunut toimeenpanemaan päättämänsä julkista taloutta 9 mrd. eurolla vahvistavat toimenpiteet ja reagoimaan tarvittaessa korvaavilla toimenpiteillä. Valtiovarainministeriö yhtyy valiokunnan näkemykseen, jonka mukaan on hyvä, että hallitus arvioi kevään 2025 puoliväliriihessä talous- ja finanssipolitiikan tavoitteiden toteutumista ja tekee tarvittaessa päätöksiä uusista toimista.

Valtiovarainministeriö yhtyy valiokunnan näkemykseen, että EU:n finanssipoliittisten sääntöjen noudattaminen luo Suomen julkisen talouden hoitoon ulkoista painetta, mutta oleellista on julkisen talouden kestävyys turvaaminen Suomen omista lähtökohdista. Lisäksi valtiovarainministeriö jakaa valiokunnan huolen valtion taloudellisten vastuiden kasvusta ja etenkin velan ja korkokulujen voimakkaasta kasvusta. Valtiovarainministeriö korostaa, että vain julkista taloutta vahvistamalla ja talouskasvun edellytyksiä parantamalla voidaan turvata mahdollisuus reagoida finanssipoliittisin keinoin tulevaisuuden kriiseissä sekä varmistaa julkisten palveluiden ja etuuksien rahoitus myös tuleville sukupolville.

Valtiovarainministeriö on valiokunnan kanssa yhtä mieltä siitä, että hallituksen kevään 2025 puoliväliriiheen linjattavaksi valmisteltavat uudet kasvutoimet ovat tarpeellisia. Tässä yhteydessä valtiovarainministeriö kuitenkin korostaa, että

¹ Kolmannen lisätalousarvion mukainen budjetoitu nettolainanotto on 11,8 mrd. euroa, minkä lisäksi nettomääräisten emissiotappioiden arvioitiin kasvattavan nimellisarvoista nettolainanoton tarvetta n. 0,2 mrd. eurolla.

uusien kasvutoimien tulee olla luonteeltaan sellaisia, että ne eivät heikennä julkista taloutta lyhyellä aikavälillä, vaan vahvistavat sitä tutkimustiedon valossa. Ministeriö on toimittanut tekniset korjausehdotuksensa valiokunnan sihteeristölle.

Valtiovarainministeri

Riikka Purra

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Mika Niemelä

